

Akcijski Program za Zeleno Gospodarstvo v Alpski Regiji

Povzetek

Akcijski program za zeleno gospodarstvo (GEAP) v alpski regiji se opira na rezultate 6. poročila o stanju Alp (RSA6), v katerem je zeleno gospodarstvo opredeljeno kot tisto, ki »vodi do izboljšane blaginje ljudi in socialne pravičnosti, hkrati pa občutno zmanjšuje okoljska tveganja in ekološka pomanjkanja«.

Poročilo RSA6 je opredelilo štiri tematske sklope, v okviru katerih je GEAP oblikoval naslednje prednostne cilje za napredek v smeri zelenega gospodarstva v alpski regiji 2030:

- ▶ Zeleno alpsko gospodarstvo bo doseglo visoko raven učinkovitosti z uporabo čistih in obnovljivih virov energije s tem, da gospodarsko rast v celoti loči od emisij toplogrednih plinov v skladu bodisi s ciljem podnebno nevtralne in podnebno odporne alpske regije do leta 2050 bodisi z energetske cilji pogodbenic Alpske konvencije.
- ▶ Zeleno gospodarstvo v alpski regiji bo izboljšalo učinkovitost virov in spremenilo proizvodne vzorce in potrošniške navade v smislu krožnega gospodarstva ob hkratnem poudarjanju trajnostne uporabe gozdov, voda in tal v okviru pristopa ekosistemskih storitev (ESS). To podpira uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja (SDGs) za zagotavljanje trajnostnih proizvodnih vzorcev in potrošniških navad (SDG 12) kot tudi sveta, ki je nevtralen na področju degradacije tal (SDG 15).
- ▶ Zeleno alpsko gospodarstvo bo še naprej ohranjalo svoj naravni kapital in preprečevalo izgubo biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev. Uveljavljanje koncepta ekoloških mrež in zelene infrastrukture je ključnega pomena.
- ▶ Zeleno gospodarstvo v alpski regiji bo izboljšalo kakovost življenja in blaginjo alpskih prebivalcev, predvsem z zmanjšanjem škodljivih emisij in ustvarjanjem zelenih delovnih mest. Poleg tega s ponudbo enkratne krajine in doživljanja narave lahko regija pozitivno vpliva na kakovost življenja ljudi, ki obiskujejo Alpe.

Akcijski program za zeleno gospodarstvo GEAP omenja vrsto utemeljenih razlogov za opozarjanje, da je alpska regija tista, ki občuti posebej nujno potrebo po vzpostavitvi zelenega gospodarstva: obsežna območja, ki imajo potencial za izvajanje ekosistemskih storitev, prostorske omejitve teritorija, visoka stopnja ranljivosti habitatov, močna tradicionalna ukoreninjenost ljudi in globalna prepoznavnost turistične vroče točke.

Izziv spreminjanja v digitalno družbo je v tem smislu odločilnega pomena oziroma medsektorska tema, ki pogojuje vse prihodnje dejavnosti.

GEAP je razvil dejavnosti, ki so vsa združena v področja ukrepanja. Ta predstavljajo procese, ki so obvladljivi, realistični in vplivni in ki lahko prispevajo k pospešitvi prehajanja k zelenemu gospodarstvu v alpski regiji do leta 2030. GEAP ni torej tematski program, gre bolj za orodje, ki omogoča operacionalizacijo na vseh tematskih področjih. Področja ukrepanja so:

- ▶ zeleno financiranje in strukture za finančno podporo,
- ▶ spodbujanje eko-inovacij,
- ▶ ozelenitev regionalnega razvoja,
- ▶ ovrednotenje ekosistemov in biotske raznovrstnosti,
- ▶ živeti in delati v zelenem gospodarstvu.

GEAP je opredelil 33 dejavnosti, ki jih je mogoče izvajati in krojiti glede na zahteve, prednostne naloge in zmogljivosti. Dejavnosti so združene v zgoraj omenjenih sklopih. Te dejavnosti so široko zastavljene, zato da omogočijo prilagoditev glede na tematske ali teritorialne posebnosti, okvirne pogoje v določeni državi ali razpoložljiva sredstva. Za uresničevanje dejavnosti je bilo ugotovljeno, da bi bilo treba sprostiti dodatna sredstva (n.pr. projekti financiranja). Morebitne vloge ključnih igralcev in sodelujočih partnerjev so opredeljene v splošnih obrisih in bodo zahtevale dodatno načrtovanje v fazi priprav na izvajanje.

Vse dejavnosti se strogo držijo meril, ki zagotavljajo, da je GEAP izvedljiv, na deležnikih temelječ program, ki uživa široko podporo, gradi na obstoječih dosežkih, se odziva na gospodarske potrebe ali ustvarja gospodarske učinke in spodbuja inovativne pobude v smislu pravega nadnacionalnega pristopa v duhu sodelovanja. Seznam dejavnosti je neizčrpen »zagonski paket«, v katerega je možno vključiti dodatne dejavnosti.

Obstajajo številne opcije za spodbujanje dolgoročnih sprememb, na primer udeležba v vlogi aktivnega igralca na področju politik, uvedba neprekinjenega procesa učenja, dopolnjevanje pomembnih dejavnosti v prihodnjih mandatih delovnih teles Alpske konvencije, ki vključujejo mlade (npr. s pomočjo Mladinskega parlamenta Alpske konvencije), in ozaveščanje ter sodelovanje s široko paleto organizacij opazovalk, ki zagotavljajo udeležbo javnosti.

Nazadnje so za zagotavljanje dolgoročnega učinka dejavnosti Akcijskega programa za zeleno gospodarstvo GEAP predlagali uvedbo postopkov spremljanja in ocenjevanja. GEAP zahteva institucionalno ureditev prek Alpske konvencije in njenih teles za celovito uresničevanje in vodenje predlaganih dejavnosti.